

Naročnina doma na sküpní naslov mesečno 2 D., na posameznoga 2 Din. 50 par.

V inozemstvo 6 Din., ali z M. Listom, M. Ogracekom i kalendarom 8 Din. 50 para., letno 100 Din. Plačati se mora bar mesečno naprej. Štev. položnice 11806.

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

N. Majstrova ul. 3. G. Milač Simon prof.

Vredništvo v D. Lendavi hš. 67, uprava v Črensovcih, Slov. Krajina.

Cena oglasov: cela stran 800 Din., pol strani 400 Din. i tak niže. mod tekstem

MO

Maribor

Popust po

Prekmurci v Ljubljani i na Gorenjskom.

V nedelo, dne 3. t. m. so se odpelali iz dolnelendavskoga sreza izletniki v Ljubljano i na Gorenjsko. Število izletnikov je presegalo 100. To je bio drugi vekši izlet gospodarskoga značaja po ostaloj Sloveniji.

Lepo nedeljsko jutro je pozdravilo izletnike na lendavskoj i beltijskoj postaji. Veseli obrazi mladih moškov, dečkov i deklin, obiskovalcov kmetjsko i gospodinjstvo nadleževalnih šol je zagotovilo prijetno družbo med vožnjov po zelenoj Štajarskoj i s krasotami obdarjenoj Gorenjskoj.

Ta izlet ne bio samo gospodarskoga značaja, liki tudi velike nacionalne vrednosti, ar so bili izletniki većinom iz obmejnih krajov, naši Madjari. Na te način jim je bilo omogočeno, ka so si ogledali poleg gospodarske vredenosti kmetij, tudi lepoto krajev naše zemle i spoznali prijaznost i gostoljubnost dobrih Slovincov.

Po prihodi v Ljubljano so si ogledali velesejem, Grad, Tivoli, nebotičnik i še mnoge druge znamenitosti naše bele Ljubljane. — Komaj so si malo odehnoli, je že kukavica zakukala i radio Ljubljana naznalo daleč po sveti prihod Prekmurcov v Ljubljano.

Drugo jutro je sprevaljo izletnike na Gorenjsko g. ing. Sadar, ban. ref. v Ljubljani. Ogledali so si Bled ino vzorne kmetije po okoliških vesnicah. Potivali so skoz Vintgar, gde so naši Madjari nešteto krat vzklíkali: „Ez a mi gyönyörű hazánk“ (To je naša krasna domovina). G. ing. Sadari se tem potom izletniki najlepše zahvaljujejo za njegovo požrtvuvalnost i neprestano razlago gorenjskih znamenitosti.

Krona toga tridnevnoga izleta pa je bila v Št. Jurji ob južnoj železnici. Pri povratki so si izletniki ogledali ban. kmetijsko i gospodinjstvo šolo v Št. Jurji. Či se je ravno že od Ljubljane vlevalo dež liki z škafe, je izletnike pozdravo na postaji vedno veseli obraz g. ravnitelja i g. prof. Koprivškega. Tü so si izletniki ogledali zavolo slaboga vremena samo vzorno notrašnje vredenosti kmetijske i gospodinske šole pod vodstvom i razlagov ge. voditeljice gospodinske šole, g. ravnitelja i g. prof. Koprivškega. Med pozdravnim govorom g. ravnitelja ino kratkov razlagov o nastavitvi ino razvoji kmetijske i gospodinske šole — ki je bio preveden Madjarom tudi v njüv materinski jezik — i ostalimi govorimi se štelo biti konca navdušenega vzklíkanka *Njegovom Veličanstvi krali Aleksandri I., g. bani, ge. voditeljici gospodinske šole, g. ravnatelja, g. srezkemu načelniku dr. Trstenjaki i g. Lipovci srez. kmet. ref. v Dolnji Lendavi*, ki je vodo izlet. — Ar so bili izletniki po tridnevnoj hoji telovno jako zmučeni ino otrüjeni, je ga. voditeljica gosp. šole poskrbela z gojenkami za okrepčitev i poživitev z obilnim obedom. Zato sprejmite ga. od vseh izletnikov najlepšo zahvalo. Za Vaš trüd i požrtvuvalnost Vas pa bomo ohranili v najlepšem i trajnom spomini.

Zavolo slabih gospodarskih razmer se pa izlet ne bi mogo vršiti v tak velkom obsegi, če njemi ne bi bila naklonjena sreski kmet. odbor v D. Lendavi i kr. banska uprava. G. ban, bodite uverjeni, ka vse to, ka ste napravili v prid toga izleta i ka delate v dobrobit prekmurskoga lüstva na najsevernejšoj točki naše slobodne domovine, Vam bomo steterokrat poplačali z neomejenov vdanostjov.

Na konci pa ne smemo pozabiti g. srez. načelnika dr. Trstenjaka i srez. kmet. ref. g. Lipovca, šteriva sta or-

ganizirala te velki manifestacijski izlet. Smo siromaški narod i vsega vajinega požrtvuvalnega dela ne moremo poplačati z zlatom ka tudi ne železa. Poplačamo ga z zahvalnostjov, zato pa naj bo v naših očeh vajino delo trajen spomenik, v šteroga bomo gledal vsikdar z zahvalnostjov mi i naši nasledniki, gda ta že vidva zdavnaj počivala pokoj onih, šteri se več ne morejo vrniti med žive, v zaželjenoj slobodnoj slovenskoj zemli. — Vdeleženci.

Nedelska šola.

III. Mamó jo . . . !

Pitam: što lejko pridelá pšenico? Samo tisti, šteri ma: zemlo, gnoj, seme, šker i delavce. Brez zemle, gnoja, semena i škeri si lejko te najbolši delavec, pa ne opraviš nikaj. Če nemaš noža — ne boš rezao. Če nemaš zemle i druge našete potrebščine, ne prideláš pšenice. Zemla, gnoj, šker, seme imenüjemo s tihinskov rečjov — kapital. Tak te brez kapitala ne moreš pridelati ne pšenice, ne ječmena, ne kukarice, nikaj.

Kaj pa — brez delavcov?

Tüdi ne. Delavcov je na milijone, mislim takših lüdi, šteri zvün svoje dela vajene i potrebne roke nemajo nikaj na tom sveti. Menje, dosta menje pa je tistih, šteri majo kapital: zemlo, šker, gnoj, seme itd. No i kak zemla brez dela delavcov ne rodi nikaj, ravno tak vala, ka je delavec brez kapitala tudi obsojen na smrt. Što ma kapital, lejko da delo, tisti, ki nema kapitala, se pa mora pogoditi s kapitalistom, ar inači ne more priti do zaslužka, do krüha. Močnejši je kapitalist, slabši, včasih skoro brez moči, je delavec.

Če bi meli vsi lüdjé kapital, bi meli drugačen svet. Tak pa ne bilo i najbrž niti ne bo, ka bi meli vsi lüdjé zadosta svojega kapitala, zato je bio i bode delavec odvisen od kapitalista. Kapitalist je močnejši ali njegov pritisk na delavca itak ma svoje meje. Grofi lejko da Bog 1000 plügov zemle, pa itak vmerje od gladi, če ne dobi delavce, šteri bi orali, sejali, želi, mlátili. Tovarnar, se zna ka tudi kapitalist, lejko ma več milijonov vredno fabriko, pa itak ne bo sit, če ne najde delavcov, šteri se pogodijo v njegovo tovarni na delo. Kapitalist i delavec se morata zglihati, eden drugomu morata do gotove mere služiti. Močnejši pa je pri tom glihanji, to ne smemo pozabiti — kapitalist. Njegova je prva i navadno tudi zadnja reč.

Mislimo si zdaj ednoga bogatina, šteri ma 10 milionov dinarov gotovine. Je to kapitalist? Se zna da je. Samo od njega je odvisno, kda zameni svoje peneze za veleposestvo, za palače v mestu, ali za kakšo dobro idočo tovarno. Od svojih penez, to je od kapitala, ma hasek. Če peneze posodi — dobi interese. Če küpi zemlo, bo vživao čiste dohodke posestva. Hiže v varaši njemi dajo arendo. Tovarna njemi lejko prinese lepi dobiček. Kda opazi naš bogatin, da njemi prinesejo milijoni premalo interesa, prime za svinčnik i začne računati. Dobro premisli, ka bi napravo s svojimi penezi, da bi meo kem več haska. Rad bi zaslüžó, zato misli, računa. Na varnom mestu šče meti svoje peneze i rad bi meo kem več dobička, zato vzeme peneze iz hranilnice i küpi zemlo, hiže, ali tovarno. Kelko je lačnih i brezposelnih, za to se pri svojem računi kapitalist dosta ne briga, ar dobro zna, težko pridejo milijoni vküper, lejko, jako lejko pa razletijo. Kapitalist računa i spozna, da če küpi zemlo, bo meo na leto 100.000 Din

dobička; če küpi tovarno, bo meo 500.000 Din dobička; če küpi hiže, pa samo 200.000 haska. Vsi znamo, ka se po tom računi odloči za naküp tovarne. Peneze zameni za stroje, kože, podplate, imelo bo pri njem več sto delavcov dela, pa samo telko časa, dokeč se njemi tovarna zplača, to se pravi, dokeč njemi ta küpčija prinese haske, dobiček. Kda vidi, ka je dobiček tovarne menši, tovarno oda drugomu kapitalisti, on pa vloži svoje peneze v hiže, ar ravno tiste hiže dajo prek arende največši dobiček.

Kapitalist edno božanstvo pozna, vso čast tistim, šteri so ne do pičice takši, najmre — dobiček. Se zna, poleg dobička misli tudi na varnost svojega kapitala.

Kak pa te, če se kapitalisti zamerijo delavci, ali če misli, da nekaj časa ne bo delao. Püsti, ka bi njegovi milijoni stali, ali ležali nedoteknjeni v železnoj kasi? Bo stradao? On že ne. Ma, hvala bodi Bogi, zadosta penez. Leto dni počitka vidno ne zmenša njegovoga kapitala. Meo bo, istina male izdatke, ali tej ga ne strašijo, kapitalista ne strašijo izdatki, njegova smrt je — zgüba, njegov beteg je — če nema dobička.

Delavec ma bole žmetno stališče.

Kda kapitalist na leto dni zapre tovarno zato, ar se delo ne splača... te so njegovi prejšji delavci brez posla, na cesti. Blodijo od tovarne do tovarne, od hiže do hiže, se ponüjajo, prosijo za delo. Morajo, ar inači — vmerjejo od gladi. Takši delavec se smili kapitalisti? Lejko, ali „ne more pomagati“, ar se delo v tovarni ne splača. Ne prinaša dobiček. Če bi tovarna prinašala dobiček, bi melo pri njem delo 500 lüdi. Telko delavcov bi lejko skrbelo za hrano, obleč i stanovanje svojih. Zdaj pa, kda se delo nesplača... petsto družin strada, 500 družin si ne more küpiti krüha, mesa, obleke, 500 stanovanj je praznih, ar brezposelni ne morejo plačati arende. Takše so posledice, če eden kapitalist misli, ka se delo njegove fabrike ne splača. Ka pa če je več, dosta takših kapitalistov? No potem pridejo milijoni na cesto, potem kmet ne more odati silja, ar nema küpcov, trgovec ne more odati blaga, ar nema küpcov. Oba se začneta tožiti, ka njima slabo ide: čütita — krizo.

Dokeč ima kapitalist dobiček, telko časa je vse dobro, telko časa se ne začne kriza. Ali Bog ne daj, ka bi dobiček spadno, ali izostao, kajti to svadi kapitalista, delavce püsti na cesto i izostanek dobička rodi — krizo.

Da, dobiček je mati krize! (Nači povedano: ar nega lübezni, se išče samo dobiček. Tü se vidi, ka krizo jedino lejko odpravi Krištušova vera, če se drži. Vr.)

Bele lelije.

VIII.

Samo pri odhodi so čütiti lüdjé, koga zgübijó.

Samo pri odhodi so spoznali, kakšega siromaka so meli duga leta med seboj. Govorice so prišle do odhajajočega. Zato je vsem slišno naznalo:

Mam dva para dobroga gvanta, šest parov perila, zvün toga do 10.000 dinarov v gotovini. Pokažite mi, kelko od mojih faranov zmoro več?

Na njuvom mestu bi drugi brez greha meli deset, dvajset, tridesetkrat več. Hlapec, samo malo stiskač, bi si spravo več v tistoj dobi, kelko zemelskoga bogatstva so si zbrali pokojni gospod v törjanskoj fari, v jednoj od najboljših prekmurskih far.

Zapüstili so nas, ali vezi od srca do srca so ostale. Kda so prišle no-

vice od njuvoga betega, je vse samo na edno mislilo: *Odkeč si vzamejo stroške za doktore, za vrastvo?*

— Tisti siromaki morejo skrbeti za stroške, štere so branili, lübili, vodili!

Kak ogenj se je širilo to geslo po celoj fari i samo nabiratelje znajo, kelko lübezni so nesli dinarčki prek meje k lüblenomi pasteri. Sirola je prinesla zadnji dinar; jokala je, če so šli nabiratelje mimo njene hiže . . . Prle kak bi što mislo, je naš siromaški narod zbrao prve jezerke za stroške; prle kak bi što mislo, so že kipile vrele, vroče prošnje do prestola Gospodovoga: „Ne, ne püsti Bog, ka bi preveč trpo človek, šteri nas je te lübo najbole, gda smo ga najmenje razmili!“

...Njувomi trpljenji je konec.

Iz trdoga, plemenitoga, dobroga, siromakom očinsko dobroga Sakoviča je ostala samo gomila na siničkom cintori. Na toj gomili, tak pravi naš preprosti narod, ponoči bele lelije cve-tejo. Če je istina, ka vsaka dobrota, vsaka lübezen, vsaka plemenitost dobi svoje plačilo, potem tudi jaz vörjem, da tiste lelije, lepe bele lelije resan rastejo. *I če do dnes ne rastejo, bodo zrasle!* Kontler Julij.

(Te krasne reči g. Kontlera so tak plemenite, da ne moremo mimo njih brez opazke. Orisali so veliko düšo g. Sakoviča, smileno, pravično, nesebično junaško düšo. Pokojni je v svojih borbah pokao tudi po njih, a oni so znali, da ga goni samo dober namen i zato so bili voditeo pri nabiranju potrebnih penez za ozdravljenje pokojnjoga i prvi, ki so v „Belih lelijah“ odkrili tisto krasno nesebičnost, štera je dičila našega pokojnjoga Sakoviča i štera je največša dika vsakoga, posebno pa vsakoga dühovnika kak i tistoga, ki to nesebičnost prizna. Najlepša hvala. — Vr.)

Za prekmurskimi kolniki.

Madjarski nacionalizem . . .

Najbrž je g. Kokalj pravo:

„Stati tukaj na meji, gledati kako madjarski kapital i meščan širita svoj nacionalizem v slovenske vasi, se pravi življenje drugače gledati, kakor ga vi občutite v Ljubljani. Tod se vsaka napaka občutno pozna. Sedaj ustanavljamo kmetijske šole, vprizarjamo dobre igre. Tod je grof še vedno gospod in madjarski nacionalizem se ne da odpraviti s pestjo, s političnimi intrigami, megalomskimi frazami in zaupanjem v Boga“. Tak piše Juš Zozak v „Modroj ptici“.

Po slabom začetki — dobro i pametno nadalüvanje . . .

Madjarskoga kapitala i madjarskoga meščana, štera bi mela vpliv na slovenske vesi, ne poznamo, — ne za mejov, ne prek meje. Kak nesmiselna je ta trditev, de jasno včasi, če pomislimo na začasno zasedeno Sarsko ozemle na nemško-francozkoj meji. Što bi vüpaó trditi, da je francoski meščan menje vreden od nemškoga, ali da je francoski kapital slabši od nemškoga? I itak te nemški ma vekši, za Francoze usodno vekši vpliv! *Slabši premaga — močnejšega?* Ka se tiče Prekmurja, pa brez statističnih podatkov tudi lejko trdimo, ka je moč vo-grskoga kapitala smešno mala proti moči slovenskoga, jugoslovenskoga.

Drugo straši: *preminočnost i zdajšnjost sta tistivi dve senci, šterivi ne vidi i ne more v pravoj svetlosti viditi prečan; tevi dve senci strašita*. Vrejena preminočnost, znosno sožitje med močnimi i slabimi, dnes pa zmenjšava i po našoj nesposobnosti siromakstvo, nenavadna skrb za krüh, tevi dve sili bijeta boj i od zmage ednoga od bojevnikov je odvisno, v kakšem tempu bodo bežali v preminočnost dne-

vi, kda smo se ešče bojali vogrskoga vpliva.

Da bo zmagala slovenska miseo, to samo slepi ne vidijo; — pa itak, škoda je za vse skrbi i bolečine dobrih i poštenih, če bi te skrbi i bolečine leško prišparali. Pa bi je leško prišparali, če bi za dnešnje razmere odgovorni tak delali od začetka naprej, kak to priporoča i napoveduje drugi del iz „Modre ptice“ prepisano razgovora.

Kmetške šole leško spravijo naš narod na nove poti pametnega verovanja. Dobre igre njemu leško pri mejo srce i ga leško navežejo na brate i sestre, štere dnes — ne pozna i šteri ne poznajo našega človeka. Naravnost smešno je, da tisti „odgovorni činiteli“, šteri majo peneze i čas za nastavljanje organizacij, štere samo požirajo papir i povekšajo razdor, ne mislijo na to, da bi že ednok leško pokazali prekmurskomi kmeti, kak je prek Mure, onim pa, kak je pri nas.

Zapiranje meje na vogrsko stran je tudi bat, šteri naše glave mlati.

Zakaj bi samo „Novine“ pisale od toga, da je nikdajšnji svet zgubljen, da tudi prek meje se ne cedi med, —

NEDELA.

Jezusovo Srce, omehči naša srca na smilenost do Tébe i tvojih duševnih i telovnih sirot!

Nedela po Risalaj peta.

Evangelium sv. Mataja V.

Vu onom vremeni: pravo je Jezus Vučenikom svojim: Či ne bode obilnejša pravica vaša, liki Pisačev i Farizeušov, ne pridete vu Kralstvo Nebesko. Čili ste, ka je povedano tim stárim: Ne mori, ki pa mori, vreden bode sodbe. Jas pa velim vam, ka vsaki, ki se srdi na brata svojega, vreden bode sodbe. Ki pa povej brati svojemu: raka, vre den bode spravišča. Šteri pa povej: norc, vreden bode peklenskoga ognja. Či zato prineseš dar tvoj na Oltar i tam se spome-neš, ka brat tvoj ma kaj proti tebi, ostavi tam dar tvoj pred Oltarom, ino se idi prve mirit zbratom tvojim i teda pridoci alduj dar tvoj. (Poglihaj se s protivnikom tvojim hitro, dokeč si na poti ž njim, naj te kak ne da protivnik sodci i sodec te da slugi i vu tem-nico se vržeš. Zaistino velim tebi, ne boš vó šo odnet, dokeč ne plačas slednjega filera.)

Gospod v današnjem sv. evangeliumi govori od pravičnosti. Razio-čuje pa dvojno pravičnost: farizejsko i pravičnost onih, ki bodo šli v nebesko kralstvo. Ali združimi rečmi, ravna pravičnost i lažljivo pravičnost, navidezno i istinsko.

Gospod nam obojno pokaže v živoj peldi: Pravičnost farizejev: Ne mori! Pravičnost božega kralstva: „Jaz Vam pa pravim, ka vsaki, ki se srdi na svojega brata, pride pod sodbo!“ Nadale: Farizeji se postijo i molijo po vulicaj, naj je vsaki vidi, ka se postijo, ka molijo, ka milošćino davlejo itd. Kristuš pa pravi, operi svoje lice i bodi veseo, ka ničse ne vzeme pamet, da se postiš, ka moliš, desnica naj ne ve, ka da levica. Nadale: „Ne nečistuj“, Gospod pa pravi, ka niti ne gledaj žene, ka bi jo poželo, ar je že to nečistivanje.

Iz teh primerov je leško spoznati, kakša je edna, i kakša je druga pravičnost. Pravičnost farizejev je samo zvunešnja, gizdava, puna samolubja i častizelnosti, predrzna... Pravičnost, ki jo Kristuš zapovedava i žele od svojih naslednikov, pa more biti not-rašnja toje istinska i ne navidezna, ponizna, prijazna i dobrohotna...

On ked zvira ta prava i resnična pravičnost človeškoga srca? Iz človeče vučenosti i modrosti ne, ar ta, če je združena z gizdov, odbija i odvrača naša srce! Iz lepote ne, ar ta je prepovršna. Niti površna, navidezna jakost, niti oštrost i sila, nego tisti duh, ki zdigava, blaži, vtiši naše srce, ki dobro šče vsakomi, ki oživla, te rodi pravičnost. I te duh je duh krotkoga i poniznoga srca Jezusovoga, duh dobrohotnosti, smilenosti, potrpljenja. Te duh je duši to, ka je sprotnetleje v naravi, čitimo njegov dišec, toploto, blagodejni vpliv, brez vsake sile i nasilja!

To spunjavati, što zna i razmi, je duhovni vzitek, ravnotak, kak to zvijati od drugih! „Zato, vse, ka ščete, ka bi ljudje vam činili, včinite tudi vi njim!“ Mt. VII. 12.

ka je tudi tam nevolja, siromaštvo? Ljudje sami bi mogli viditi, ka je tak, ljudje sami bi bili pravi razširjevalci slovenskoj i jugoslovenskoj misli ne škodljivih novic. Če bi Vogri zaprli mejo pred našimi, bi razmo i na tihoma mislo, pametno ravnao, delajo za svoj hasek. Ali kda naš človek ne sme prek meje, ka bi na svoje oči vido — staro je mrtvo, — da to ne sme viditi po našoj kratkovidnosti, to boli, to žene poštenoga človeka v obvup.

Tudi dokaz naše kratkovidnosti je, ka se z bajoneti i financari borimo proti vogrskomi tobaki. Ka pa mi ne bi zmogli na leto par metrov tobaka za prekmurske kadilce po takšoj ceni, obliki i kvaliteti kak Vogri? Ali ne bi nas koštalo dosta menje, da napravimo to, kak pa da siromake gonimo z velikimi kaštigami v obvup, druge pa sami navajamo, ka za komaj vidni hasek grešijo proti lastnoj državi i proti svojem — žepi?

Da, ne pesnica nego pamet! Ne politične spletarije, nego — pošteno delo! Ne velke i prazne reči — nego dosta, dosta podrobnoga dela. To je pravi protistrup za napade vogrskih nacionalistov. — I zavupanje v Boga!

Pojasnilo k agrarnoj reformi.

Pri razlastitvi zemlišč na veleposestvih so prišli do zaključka, ka se dostakrat na parcelaj, določenij za razlastitev, ali na robaj njiv, travnikov i pašnikov, nahajajo starejši falatje hrastov i drugih drev, za štera zah-televjo veleposestniki posebno odškodnino. Zazavlejo se na zakon o likvidaciji agrarne reforme, štera določa odškodnino samo za zemlo i zgradbe, ki se z zemliščom razlastijo.

Zavolo pravilnoga tolmačenja te odredbe zakona o likvidaciji agrarne reforme je kmetijsko ministrstvo izdalo to pojasnilo:

Sadno drevje brez razlike, grmi i druga dreva, ki so v prsnoj višini 30 cm v prečniki debela, preidejo v last agrarnih subjektov kak sestavni del razlaščenoga zemlišča. Veleposestnikom se ne pripozna nikša posebna odškodnina poleg zakonite odškodnine za zemlišče.

Za drugo drevje, debelo nad 30 cm v prečniki i v prsnoj višini bodo komisije za likvidaciju agrarne reforme dovolile lastnikom, da ga lahko v določenom časi posekajo, stebila odpe-lajo, če se z agrarnimi subjekti ne sporazmijo o višini odškodnine.

Pisma naših z tujine

Roanne, Francija.

Prečastiti gospod urednik!

V imeni Jezusa i Marije jih pozdravljam i njim naznamim, da sam njuvo pismo sprejela. Naznamjam jim tudi, da sam iz srca vesela prečtela v 21. številki Novin: Našim v Franciji. To je resan sveta istina.

Nadale jim, velečastiti g. urednik, pišem nekaj od naših bratov i sester

P. Sutter:

Šatan v Illfurti.

Istinska zgodba.

Zgled obsedenja dveh dečkov od hudoznoga duha v našoj dobi.

Prestavo iz češčine Alojzij Nemeč.

XIX. Zmaga nebeske Matere Marije.

Či te kda sveta, dragi čtevec, pripela pot v Illfurt, boš vido na trgi v ogradi proti nekdašnjem Burnerovimi domi lepi spomenik v obliki visikoga kamenoga stebra, šteri nosi prelepo podobu Nevtepenoga Poprijetja, napravleno iz pozlaćene zlitine. Spomenek je 10 metrov visiki i presega vse hiže naokoli. Na podstavki čteš napis: In memoriam perpetuam liberationis duorum possessorum Theobaldi et Josephi Burner obtentae per intercessionem Beatae Mariae Virginis Immaculae. Anno Domini 1869. — Po naše: Na vekivečen spomin oslobojenja dva obsedeniva, Leopolda i Jožefa Burnera na priprošnje blažene Device Marije, nevtepeno poprijete. V Gospodovom leti 1869.

Gospod plebanoš Brey so ne zanemarili le lepe prilike, ka ne bi tak dobroj Materi Božoj napravili dostoj-

iz naše krajine. Žalosten te tu položaj. Pred nekolko dnevi sem šla od sv. meše ob pol 6 vuri iz cerkve, štera je bluzi mojega doma. Na vulici sam se srećala z ednim dečkom, ki je šo na delo. Pozdravo me je i me pitao odkec idem tak rano. Povedala sam njemu, da idem od sv. meše. On mi je pa odgovoro, če sem odnorela i da nemam ka bi mi trbelo, zato ho-dim ta. To nesramno delo je ne čudno od ednoga takšega, ki pride se i žive tu z ednov, štera ma moža i deco. Žalostno, takših je več. Zgubila se je tudi edna moja prijateljica, štera je daleč od mene i služi v hoteli, gde je vse najgrše i najbožnejše. Prosim jih, naj opravijo za njo edno mešo.

Prečastiti gospod, jaz sem bila skoz dve leti skoro na ednom mestu i v kakšoj nevarnosti. To samo jaz znam i Bog i pomoči druge je ne bilo kak samo edino njuve Novine ino Marijin list z Ograćekom. Stem so mi rešili dušo od pogubeli. Blažena Devica Marija mi je na čudežen način pomagala, ka sam prišla v edno takše mesto, ka mi je tak dobro, da se nemrem Bogi zahvaliti za veliko smilenost.

Tak jih pozdravljam i ji priporočim Bl. D. Mariji, naj ji čuva ešče dugo let kak dobroga pastira svojih ovčic. Jezus i Marija bodi moja tovaršija!

Franciška Terplan z Kukeća. (Sveta meša opravljena brezplačno. Vr.)

Bois Vernois Voiteur, Jura, Francija.

Prečastiti gospod!

Jako sam zahvalna z našim kršćanskim tiskom i preveč vesela, da mi ga je brat naroćo. Prosim Vas, li gradite naprej kak dozda i pišite pogumno tak naprej kak dozda. V molitev se Vam priporočam.

Škafar Ana iz Bratonec. (Bomo dragevole naprej gradili, dokeč ne dogradimo božega kralstva v dušaj. Drugoga namena nemamo, samo toga; ki lübi to kralstvo, naj nas podpira. Vrednik.)

Misijoni.

Nova cerkev Srca Jezusovoga v Kumbi v Afriki. V Kumbi v Afriki so dokonćali veliko delo v čast božo, zozidali so cerkev Srca Jezusovoga. Opravila se je slovesna služba boža, k šteroj so se zbrali vsi kristjani. Meli so skupno sv. obhajilo na čast presv. Srci Jezusovomi. Pri toj slovesnosti so se molile posebi za te den pripravljene molitvi za vse tiste, šteri so pomagali, ka se je stavba dogotovila.

Študentje i misijoni. V Franciji se je nastavila pred dvema letoma misijonska zveza kat. akademikov. Ta zveza si je nadela nalogo, da poskrbi misijonarom — duhovnikom pomoćnike iz vrst izobraženij lajkov: doktorov, bolničark, babic, učitelic, profesorov itd., šteri bi podpirali misijonare i bi bili pripravljeni se žrtvovati v poganskih deželah. Društvo išče po vsej evropskih vseučilišćaj navdušene i sposobne delavce za misijone. Te bodoće misijonske pomoćnike bo-

do skrbno pripravili. Prvi bodo šli v Indokino i Kamerun (Afrika). Te poziv so toplo priporočili razni francoski kardinali. To društvo „Ad Lucem“ ma svoj sedež v Lilli (Lille, Nord, 18—20, rue de Toul).

Smrt apoštolskoga delegata. V Kairi je 26. marca vmro po kratkom betegi nadpušpek Torkvat Dini, apoštolski delegat za Egipt i Palestino. Bio je star komaj 46 let. Za apoštolskoga delegata je bio imenüvani pred pol leta.

Otok Madagaskar ma po naj-novejših podatka 505.542 katolićanov, od njij je najveć belih, menje pa mešancov. Prebivalstva pa ma te otok 3 milijone 522.241. Tak je že vsakši sedmi prebivalec katolićanec.

V misijoni v Južnoj Afriki je mrla misijonska zdravnica Doroteja Loseby, komaj v 26 leti. Bila je hći evangelićanskih starišov iz Južne Afrike, a se je spreobrnila i posvetila misijonom.

Iz južne Indije poročajo, da je v mesti Kumbakonama vmrla s. Karolina iz družbe hćeri Brezmadežne. Pri dvorbi betežnikov gobavcov je sama dobila te strašen beteg i mrla. To je junaštvo, kakšega svet ne pozna.

Politični pregled.

Narodna skupščina. Pred narodno skupščino je vložen zakonski načrt od zbrisanja Fidei komisov. Fideikomis je stari vogrsko-austrijski zakon, šteri je ne dovalo, da bi se gotova veleposestva smela odtüjiti, nego mogla so ostati vu familiji last tistoga, kak je familija doloćila. Pri nas je takše lendavsko veleposestvo. Fideikomis, madjarski hitbizomány, po našem pomeni verno zročitev.

Nemćija. Nemški kancler Hitler je z letalom prišo v Benetke, gde se je vu villi v Pisani Castel di Stra poleg Benetk sestao z Mussolinijom, predsednikom talijanske vlade. Namen sestanka je bio, naj Nemćija stopi nazaj v Zvezo narodov i se ponovi lani sklenjen, a že pokopan četvorni sporazum med Italijov, Anglijov, Francijov i Nemćijov za vodstvo evropske politike. Nemćija bi pri miri pustila Austrijo, bi se sporazumela z Francijov, ta bi pa hrbet obrnola Jugoslaviji. K četverozevi naj bi še v nekoj meri pristopila Polka i Češka. Vse to so samo človeče misli. Mussolini se boji Rusije i Nemćije, boji se moćne Francije z Jugoslavijov, zato pa razdira pogodbe, štere se predvidevajo med Francijov, Rusijov, Malov Zvezov i Balkanom. V Nemćiji je razglašen moratorij za vse inozemske duge do 1. 1935. jul. 1. i obresti so spadnole na 3%.

Polka. Po obiski nemškoga ministra Göbbelsa v Varšavi so nez-nani hüdodelniki na vulici vmorili not-rašnjega ministra Pieradzki i zbežali. Pieradzki je sprejeo nemškoga ministra, mesto predsednika republike i vlade. Zato je plaćao zdaj z življenjom svojim. Pa mir meti z vsakim, je vendar boži navuk.

ne zahvale i tudi farnicje, kak tudi drugi Marijni častilci so k tomi deli iz srca pripomogli. Naj zve celi svet, ka je ravno Nevtepeno Poprijeta i v Schiltigheimi, i v Illfurti peklenskoga pozoga premagala i njemu glavo strla. Ve se je pa celo izgajanje, štero je prle trpelo po cele vüre brezi haska, posrećilo samo po pomoći „Velke Gospe“. Na njeno reć je šatan mogeo odstopiti. V njene roke je Gospodni Bog dao takšo moć, kakšo je nekda sveta dao v roke v prvom boji arhangeli Mihali. Marija je tista mogoćna žena, strah pekla, pred šterov morajo odstopiti moći tmice. Bodi njej čast i dika na vse veke!

Zdaj me lehko pitaš: Zakaj sta pa dečka bila obsedeniva i zakaj sta tak grozno mućeniva? Što je bio toga kriv? Starišje ali dečka? — Prećti si IX. deo evangeliuma sv. Janoša, šteri pripovedavle od ozdravljenja sleporjenoga. Tam najdeš odgovor. Jezus je odgovoro, da slepote ne so krivi niti starišje niti slepec sam. Bog je to probo dopüsto, ka bi se i zdaj razodela njegova dela, i ka bi nas opomeno na dobroto našega odküpljenja. Pred prihodom Odrješnika sveta je bio ša-

tan na zemli skoro vsemogoćni gospod i vladar pa razširjavao svojo oblast skoro po vsem sveti, tudi oblast nevere i svaje pa grde službe. Zato je imenüvani tudi knez toga sveta. Tak ga imenüvao tudi naš Odrješnik. Prle, kak je za nas mro na križi, je pravo: „Zdaj je sodba toga sveta, zdaj bo knez toga sveta vövrženi, i jaz, kda bom povišani od zemle, potegnem vse k sebi“, (Jan. XII. 31., 32.) to je — po veri v Jezusa Kristuša, po njegovoj smrti i gorstanenji bodo vsi ljudje, ki so dobre vole, odrješeni iz oblasti šatanove i združeni z Odrješnikom, tu na zemli po ljubavi, v nebi pa v vekivečnoj blaženosti.

Odrješnik sam, dokeč je šče na zemli živo, je kazao svojo oblast nad šatanom s tem, ka je vse obsedene, štere je srećo, oslobodo od hudoznoga duha, i to oblast je dao svojoj Cerkvi i apoštolom: „V mojom imeni bodo izgajali hude duhove“. (Marko, XVI, 17.)

Apoštolje so to tudi v imeni Jezusovom delali kak i Cerkev to dela šče do dnešnjoga dneva i se poslužuje te oblasti nad peklenskim duhovi v obsedenih i vsikdar z istim uspehom kak v Schiltigheimi i v Illfurti. Takše

Francozki zvünešnji minister pri nas. Francozki zvünešnji minister Barthou vrne te dni obisk našega zvünešnjega ministra Jevtiča v Parizi pa se müdi 4 dni v našoj državi. Njegova pot je političnega pomena. Staro prijateljstvo šče ponoviti i z ednim tüdi zblížati našo državo z Italijov. Kak se to posreči politikom, nišče ne more točno povedati. Želemo pa vsi to zblížanje, ar vsi želemo mir. Povdarimo pa, da bratje naši, Slovenci i Hrvati, ne smejo ostati robi i Italiji, kak so dozdej bili, nego morajo dobiti pravice svojega maternoga jezika.

Španjolska. Veliki nemiri so nastanoli zavolo agrarne reforme. Interesente podpirajo komunisti. Bitje, bombe, vničenje poledelskih strojev, krv, rane, smrt tlačí nesrečno Španjolsko. Kotalonski i baških poslanci so zapüstili Madrid. Katalonija je sprejela zakon od agrarne reforme, šteroga osrednja vlada v Madridi nešče pripoznati. Štrajki i nemiri so po celoj državi. To je tisto socialistično blaženstvo, od šteroga so senjali vnogi. Zdaj vidijo, kama pripela človeka pot brez Boga.

GLASI.

SLOVENSKA KRAJINA.

Dolnja Lendava. Javno znana reč je, ka so v Lendavi 10. junija 1934 leta bile občinske volitve. Samo posebi je to mala reč, brez kakšega svetovnega pomena. Javno znano pa je tüdi to, ka so edni zgübili, drugi pa so dobili, to je samo posebi ešče mala reč, če ravno ništerni računajo, ka de se zdaj svetovna notrašnja i zvünešnja politika začela sücati okoli Lendave i njene okolice. No Lendava pa le ostane samo Lendava, za štero ešče po Ljubljani spitavajo, kde je i kak se ta pride, ali s Simpon-expresom ali pa po Kebele-nagyözösi. No pa se mi v politiko ne bomo mešali, posebno pa ne v kakšo svetovno! Bog nas čuvaj, ka je itak preveč zmešano po sveti. To drugo, ka ščemo povedati, je bole zanimivo, pa v toj reči nega te nesrečne politike notri, nego je gola istina i friška novica po volitvaj. Najmre: Občinske volitve v Dolnji Lendavi, iz šterih ščejo nikaki napraviti svetovno politiko i zavolo šterih ščejo Ženevo, razorožitveno konferenco itd. prinesli v Lendavo, ar je tam vse bukno, tü pa bo de več haska... V toj Lendavi so ravno te občinske volitve ništernim lüdem tak glave zmešale, ka več ne poznajo hišnih numer, niti vulice, niti tabeo z debelimi i velikimi črkami, na šterih je natiskano toga ali onoga poštenoga ime i njegov poseo. I tak so ništerni lüde, zavolo naših občinskih volitev, začeli zamenjavati hiše, pa celo lüdi več ne poznajo. Namesto, pravimo ka bi mogeo iti v hišo s številkom 177, pa je zablodo i se podao, pravimo pod 225 številko. I če je što do zdaj hodo na levoj strani v bonto, zdaj ide na desnoj. To je eden beteg, šteromi doktorje pravijo bojkot,

moči nema nieden krai i najmogočnejši vladar sveta, jedino katoličanski duhovnik. Njemi jedinom i dodelo Odršenik čüdežno moč nad duhovi teme. Jedino njegova reč je izganja kak z tela, tak tüdi iz duše lüdi. I kda je dnesden obsedenost tela bole redka — zlasti v krščanskih krajina — za to se tem bole pogosto najde dušna obsedenost, t. j. stanje duše v smrtnom grehi.

Šatani je naimre to na hasek, ka se pogosto ne razodene, zato ka je njegova prikazen tak gnüsna, ka se lüde prestrašeni obrnejo od njega k Bogi, kak se je to dogajalo v Illfurti. Rajši da za to prednost tomi, ka se tiho i skrito priplazi s smrtnim grehom v srce človeka i tam prebiva. O, kelko se on trüdi i prizadeva, si ne da mira i pokoja, ka bi po jalnosti i po vsej mogočij sküšnjavaj prišo v naše srce, ka bi je odvrno od Boga, ka bi celoga človeka spravo v večno pogüblenje. Či se njemi posreči zagospodüvati v srci, ga oropa mirü, zadovolnosti, zaslüženja za dobra dela, oropa ga Boga, ja pogosto tüdi veki-večne blaženosti.

Povej mi dragi čtevec, či bi bio

mi pa podomačem to zovemo za nekaj drugo, samo za lübezen ne, mir ne, pravičnost ne, spravo ne, i niti za strpnost ne... Pa to bi ešče naj bilo, liki te beteg je lejko strašno pogibelen. I toga se bojimo, ka če ne odneha i de se naprej širo, ka do začeli tej siromaški lüde hoditi mesto v pekarno v kovačnico, ali namesto sabolije, v šlosarijo i tak zna šteri mesto kolbase pojesti kovački obroč, ali namesto zemle podplat... To bi pa že bila svetovno znana dogodivščina. — V zadnjem tjedni smo dobili obilno deža, že ga je skoro malo preveč. — Popotniki lendavske glavne ceste pripovedavajo, ka se je v Lendavi ustanovo „klub“, šteroga člani ne bodo pozdravljali i odzdravljali tistim, ki se poklonijo! Samo imena nemrejo njemi zbrati! No pa so njim Lendavčarje priskočili na pomoč i so ga krstili: „Klub neutesancev i neolikancev“. Bog zna, ka je takšim pojavom koli zrok! Mislimo, ka preveč velka pravičnost, lübezen in pa mirovna konferenca iz Ženeve!

Občinske volitve v Beltincih. Popravek. Vsled tiskovne napake smo napačno poročali občinsko volišče v Beltincih. Lista Hozjan se mora glasiiti Florijan. To ponavlamo. Numere pa so bile dobre.

Divjaško bitje. Dečki iz Gornje Bistrice so se v nedelo, 17. junija zbili po božoj službi na poti proti domi. Že pri nabori so se svadili pa so je žandarje razločili. V soboto, 16-ga so meli tüdi prasko na Gornjoj Bistrici i smeknjeni 18 letni Ščrnjavič Izidor je s sekerov letao okoli. Dečki iz večih občin so že pred mešov napunili krčmo, in duhovnika kričali, ki jih je v cerkev spravla. Vsega obsojenja vredno je to oponašanje. Po meši včasih so bile večernice, pri tej večina ne bila. Pač pa so se bili. Ščrnjavič Izidori so presmeknoli plüča. Za krivca se imenüjeta Fotivčev i Hrebričov z G. Bistrice. Keliko je šteri kriv, bo dognala sodnija. Da so dečki šli na bitje, posvedoči dejstvo, da je eden celo v cerkev prineso železo od ruda z kol.

Naš naglejüvač se je za časa zadnji občinskih volitev müdio v ednoj občini, kde so meli štiri liste. Tisti, ki je najmenje glasov dobo je pravo: „Z nami je fertik; zgübili smo!“ Ki je malo več od njega dobo, se je tolažo: „Kak je tak je: tak je ešče nikdar nej bilo, ka nikak ne bi bilo!“ Najmlajši med nosilci liste pa je djao: „Zmagati moramo, či vse vrag vzeme!“ Štrti kandidat pe je pravo: „Tak ga bo, kak ga je boža vola, kak Bog da, tak pa ga bou!“ Pa je resan tak bilo, zmagao je štrti.

Žižki. Slepa sirota Čurič Ana je spravlena v bolnišnico, da jo operirajo. Med tem časom so siroti 4 kokoši, štere je mela, hüdobne roke odnesle.

Odranci. V 24. šte. Novin je objavlena notica, da je nekaj z naše občine dobo od mil. grofice v Beltincih 300 Din. podpore za misijonsko delo na Kitajskom i ka je te penez zapio. To je napravo nekaj drugi, ki

v tistom časi v Illfurti, i bi mogeo od blüzi gledati peklenko gospodstvo hüdogo duha, kak je to vidlo vnogo jezer svedokov, povej mi, ali bi šteo tak grozovitoga, krvoločnoga duha nositi v svojem srci, či bi lahko to zabrano? Ali bi šteo samo slabe pol vüre mirno živeti vküp s tak strašnim duhom? I ti to li včiniš, kdakoli radovalno v smrtni greh privoliš, i stem daš stan ne samo ednomi, nego većim iz tej štrašnih peklenkih duhov v svojem srci, i ne rešiš se jih prle, dokeč svojih grehov ne požalüješ, se jih ne spoveš i ne ostaviš, dokeč duhovnik s svojimi odvezüjočimi rečmi te sküšnjave ne prežene iz tvojoga srca. Takša obsedenost je ne tak vidna, ne tak občütna, ubogi lüde pa živejo v njenom žalostnom stani cele tedne, ja cela leta. Ali pride čas, kda zagnjalo spadne z oči duše i te se odkrije vso njeno siromaštvo i neizrekliva zgüba, samo, da de te že vse prepozno.

Či šatan že zdaj na zemli z nedužnov dečicov tak grozovito ravna, kak bo mantrao zavržene, šteriso njemi v življenji dobrovolno služili. Kak grozno je samo pomisliti, ka de trbelo živeti v družbi tak gnüsni, hüdobni,

je za menov prišeo gor mil. grofici i dobo podporo. A jaz toga mladoga gospoda nesam poznao. — Balazic Stefan, organist.

Prekmurci po Sloveniji. V nedelo, 3. junija so obiskali naši kmetje, vdeleženci kmetijskih i gospodinjiskih tečajov dolnjelendavskoga sreza pod vodstvom srezkoga kmet. referenta g. Lipovca, Ljubljano. Bilo jih je po številu 101 i to večina Madžarov iz obmejnih krajov. Izletniki so si najprle ogledali Ljubljano, prav lepi razgled na njo so imeli z Grada, nato pa velesejm. Drugi den se odpotüvali na Gorenjsko, si ogledali Vintgar i Bled pa vzorne kmetije v okolici. Nepopisno je bilo njihovo zadovolstvo nad temi krasnimi kraji. Ves čas, povsod so se slišali glasi: „Oh, to je pa lepo!“ Po Gorenjskij jih je sprejavao ban. kmet. ref. v Ljubljani g. prof. inž. Sadar. Na poti proti domi so se vstavili v št. Jurji ob j. žel. i si ogledali tamošnje ban. kmet. i gospodinjisko šolo. To je bila krona njihovoga izleta. Gg. inženirje so se potrditi, da so razložili vse njihovo gospodarstvo i vdeleženci so spoznali kak koristne in potrebne so takše šole. Da se je izlet tak posrečo, se morajo vdeleženci posebno zahvaliti kr. banski upravi i dol.-lendavskemu kmet. odbori, ki sta ga gmotno podprla. Prav posebno zahvalo pa izrečejo g. srezkomi načelniki dr. Trstenjaki, srezkomi kmet. referenti g. Lipovci, ki je žrtvüvao vse svoje mlade moči, da izvede kimbole to tak velikopomembno delo. Iskrena hvala tüdi g. prof. inž. Sadjari, ki se toliko briga za povzdigo prekmurskoga kmetijstva! Iz naše lepe Slovenije, posebno pa Gorenjske, so odnesli izletniki najlepše spomine. Pozabiti ne morejo tüdi gostolübnosti slovenskoga lüdstva. (Dopis iz Črensovec).

Martinišče v Murskoj Soboti ma za prišestno šolsko leto nekaj mest praznih. Zato se sprejmejo v zavod pod vgodnimi pogoji nadarjeni dečki, ki bodo obiskavali realno gimnazijo in so lepoga oponašanja. Starši, ki želete, da bi vaši sinovi poleg napredka v šoli meli tüdi dobro krščansko vzgojo, pismeno ali osebno se obrnite na: Ravnateljstvo Martinišča v Murski Soboti.

Konec šole na gimnaziji. 14. t. m. se je zaključio pouk na tukaršnoj gimnaziji. Čeprav dobijo dijaki svedočanstvo komaj 28. t. m. na Vidov den, je že po zdajšnjih poročil znano, da so učni uspehi na našoj gimnaziji odlični. Posebno z lepim uspehom so izdelali vsi dijaki iz Martinišča.

Sprejemni izpiti za prvi razred se bodo vršili na tukaršnoj realnoj gimnaziji dne 25. t. m., začetek ob 8 vüri zajtra. Tiste dečke, ki bodo delali sprejemni izpit, sprejme Martinišče od 20. t. m. brezplačno na hrano in stanovanje in se bodo tu pod nadzorstvom pripravljali na izpit. Prošnja za pripustitev k sprejemnomu izpiti za I. razred je vložiti od 20. — 23. junija.

Desetletnica „Mure“. Sportni klub „Mura“ bo obhajao letos 27-29.

bogokletnih i krvoločnih duhov? Zovimo zato s psalmistom: „O, Gospod, ne daj zverem duše v tebe vüpačoet!“ (Ps. 73. 19.) I zato pogosto ponavljamo prošnjo: Od oblasti šatanove reši nas, Gospod! Bodimo močni v veri, trüdimmo si obvarvati v srci Božo milost i šatan nede meo moči nam škoditi ne v življenji i ne v večnosti.

OD NAŠIH V TÛJINI.

South Bethlehem. Operirani so bili Rajnar Janoš. Operacija se je posrečila i se že dosta bole počüti. Prvo sveto prečiščavanje. 70 dec je sprejelo v svoja nedužna srčeca Boga v presvetom Oltarskom svestvi. Kak je navada pri fari sv. Jožefa, so deca bila pogošćena po sv. prečiščavanji, da njim ešče bole ostane v spomini njiv velki den. Po kratkom i teškom betegi so vmrli Mary Kalman, žena Franka Kalmana. Bili so dobra žena i vorna mati. Zapušćajo moža i 8 dece. Naj njim bude lahka zemlica v tujini! — Vmrla je Ana Dončec, žena Karla Dončeca v 54 leti svoje starosti. Naj počiva v miri božem.

Newark, N. J. Zdala sta se Grah Karol i Bruchack Mary. Obilo sreče!

Steeltown, Pa. Ferma v slovenskoj cerkvi sv. Petra je bila firma. Svestvo sv. ferme je sprijalo dosta naše mladine. (Am. — Slov. Glas.)

junija desetletnico svojega obstoja. Pokroviteljstvo pri desetletnici je sprejelo ban g. dr. Marušič. Če bo zadosta gostov iz Slovenije, pride za te dni posebni vlak z Ljubljane.

Delo je iskalo v Soboti na borzi dela od 1. do 10. junija 27 možkov i 47 žensk.

Vrastvo proti bradajcam. Nekomi posestniki je delala precí skrbí ščegetliva krava, ar je mela na vümeni vse puno bradajic. Pri dojenji je najmre bila nemirna. Od te svoje nevole se je tü i tam tožo. Neka ženska njemi je etakše vrastvo priporočila: Prešti bradajice! Keliko jih preščeš, teliko vozlov vrži na motvoz pa ga zakopaj pod kap. Gda to včiniš, se marše reši bradajic. Ravno je šteo bradajice na vümeni, gda ga zaloti pri tom posli neki možki pa ga pita, ka dela. Ovadi njemi. Te pa njemi odgovori: Povej babi, naj si vrže teliko vozlov na jezik, kak ma krava bradajic, pa de drgoč čednej gučala. — Keliko nore šatringe je ešče med narodom.

Odlikovan pismonoša. Drago-
vič Števan, sobočki pismonoša, je dobo za verno službo srebrno svetinjo.

„Bata“ za Dom sv. Franciška. Poslala je iz Borovoga 100 Din. Bog plačaj!

Marijini Listi i Marijikini Ograkeči za mesec junij i julij skupno pridejo na konci junija i prve dni julija.

Naročnikom. Polleta je tü, prosimo vas, da poravnate naročnino. Potrebčina je jako velika.

Novine so narasle za komadov: 3 v Franciji, 1 v Trdkova, 1 v Žižkih. Skupno za 5 komadov. Nazaj so prišle Novine Török Jožefa iz Francije. Prosimo njegove domače, da nam naznanijo njegov novi naslov. — Uprava.

PO DRŽAVI.

Vmor. V Boštanji na Kranjskom so vmorili neznani hüdodelci neko žensko v šumi. Penez neso najšli pri mrtveci, zato se sumi, da so jo hüdodelniki oropali. — V Tenetišah na Gorenjskom je Robljek Alojz z nožom vmoro v krčmi Markovič Vinka i težko rano Markovič Petra. Obsojen je na 4 leta i 6 mesecov robije. — Vmoro je Purkelt Ferdinand Bogatin Matjaša, kmeta pri Sv. Jerneji na Štajerskom, ar je svedočo proti njemi. Sirovež Purkelt je zdaj prišo iz voze, ar je vmoro ednoga dečka i pri napadi na Bogatina je potro roko tüdi njegovoj svakinji, štera ga je branila.

Nesreče. V Žirovnici na Kranjskom je Ule Franc, hlapec gnao živino v potok napajat. Med napajanjem ga je zemla vrgla, je spadno v vodo i se vtopo. — V Sv. Luciji poleg Poljčan je vdarilo v cerkev. Tören se je vüzgao i deloma pogoro, pač pa so gasilci rešili dragoceno cerkev. — Pri Sv. Dühi na Ostrom vrhi je strela vdarila v župnišče; župnik Rožman Jakob je mrtev ali te že od slapa ali pa od straha potom kapi. Med viherom je molo. Pokojni je bio dober duhovnik, doma iz Dedonjec poleg Krajne. V gorečo molitev naših naročnikov izročimo njegovo dušo. — Na Črnučah poleg Ljubljane je popravla streho električnoga transformatora Trknar Franc, kleparski pomočnik. Po nesreči je spadno s strehe kakših 10 metrov globoko dol, si stro nogo i rano na glavi i hrbti. — Smrtno se je ponesrečo 30 letni mehanik Grčar Ivan v Medlovi poleg Celja. Z motorbiciklinom je zavozo v grabo i tü se je zgodilo smrtna nesreča. — Z vlaka je spadno i se težko rano ljubljanski dijak Janez Miroslav.

Člani komisije za agrarne operacije. Imenüvani so trije sodniki apelacijskoga sodišča v Ljubljani v komisijo za agrarne operacije: Ebel Erik, dr. Fišinger Jožef i Janša Jožef. Za njihove namestnike so imenüvani trije sodniki okrožnoga sodišča v Ljubljani: Verbič Srečko, dr. Petelin Bogdan i Štempihar Jurij.

Novi rektor ljubljanskoga vseučilišča je Dr. Ramovš Franc, profesor filozofske fakultete. Novi rektor je 44 let star i zavolo jezikoslovskje znanosti daleč prek mej naše države znan. Po pravilih vseučilišča bo voditeo toga velikoga vücnoga zavoda 2 leti.

Dvorba pri betežniki.

Žalostno je, ka se šče izda najdejo ljudje, ki majo več zavüpanja do šintara kak pa do doktora. Tomi nosijo kazat svojo vodo i težko prislüžene i prihranjene penenze. Lüdje boži, kak si morete vi misliti, ka vam bo pomagao človek, šteri nema pojma, iz kakšnih snovi i organov je sestavljeno človeče telo. Kak naj on zna, štere snovi so bile vničene v organizmi pri tom ali onom betegi i štere trebe nadomestiti, ka se telo pa okrepi. Püč računa z vašov neznánostjov, da vam zdravila i mazala za vse betege vednake. Njemi je za vaše penenze, ne za vaše zdravje. Ve smo šče pri doktorih tak natenčni, za vsako kotrigo mamo svojega špeciialista. Nego edno prednost pred doktorom ma pa mogoče li šintar. To je prijaznost. Kmečki človek pride k zdravniku ves boječ, neprilichen, rad bi se pogučao z zdravnikom, nego zdravnik je ne rečljiv, dostakrat neprijazen ali oduren. Doktor njemi je toti dao recept za zdravila, nego betežnik je odišeo od njega bole betezen, kak je prišeo k njemi. Vsakši betežnik, šteri se odloči iskati zdravniške pomoči, prinese s sebov tüdi penenze, on je pripravljen pošteno plačati i doktor je dužen njemi dati dobro i bodrilno reč na pot. Či je zdravnik betežnika pregledno i njemi zapiso zdravila, je bio zato plačani i zato je njegova sveta dužnost, da je do vseh, do siromaških kak do bogatih i izobraženih, vednako prijazen. Kelkokrat čüjemo, ka se te ali oni ne da k doktoru, zato ka je doktor grobi, nikdar smo pa ešče ne čüli, ka bi što pravo, ka je bio šintar grobi. Dostakrat več pomagala človeki dobra reč kak vsa zdravila. Neštérni doktorje majo vse premalo srčne kulture, so vse preslabi düšeslovci.

Betežnik, šteri je navezan na postelo, mora, če razmere le količkaj dopüščajo, meti svojo sobo. Oprema i lega postele betežnikove bi se mogla določiti po značaji betegu. Ar je pa to le malogda mogoče, moramo predvsem gledati na čistost, red i prostost i mir v betežnikovoj hiži. Če je betežnik starejša oseba, s kakšim kroničnim betegom, je njegovo soba lahko opremljena precí domače. V primeri nalezljivoga betegu pa trbe odstraniti iz sobe vse nepotrebne predmete, lahko ostane samo postela, z omaricov, sto i stoci. V nüjnoi priliki je lahko v sobi ešče posteo za osebo, štera betežniki dvori. Po prestanom betegi se mora vse, ka je bilo v zvezi z betežnikom, temelito razküžiti. V mestaj je lahko, ar skrbi mestna uprava sama za razküženje domov, gde je bio nalezljivi beteg, bole težko je pa to na deželi, gde lüdje nemajo primernih sredstev. Pa sta sunce i zrak vendar naša najbousa naravna razküževalca i to nam na deželi nemka. Vse tiste stvari, štere nemremo sproti prekühati i peglati, devajmo den za dnevom na sunce i zrak.

Či je le mogoče, nastanimo betežnika v hišo, štera ma predpoldne i popoldne sunce. Postela nesme biti obrnjena naravnost proti okni i ne proti vratom. Svetloba mora prihajati od strani. V maloi i kmičnoi sobi betežnik dosta težje ozdravi, kak pa v prostornoi i svetloj. Pregovor pravi: kama ne prihaja sunce, prihaja zdravnik. Sunce i zrak sta najbolša pripomočka zdravju. V sunčnoj i zračnoj sobi je betežnik bole razpoložen, kak pa v kmičnoj.

Gda pospravlamo betežnikovo sobo i okno odpremo, potegnimo prt prek glave, ka se ne prehladi. Pod pobrišemo z mokrov cotov i nikdar ne pometamo z meklov, pa če smo šče tak dobro pošköpili z vodov. Prah se toti ne zdigavle, toda postane vlažen i težki. Pohištvu obrišemo z vlažnov cotov. Vsikdar moramo misliti, kak bi preprečili zdig praha. Če poglednemo prah skoz drobnogled, vidimo, ka je prah skupina raznih odpadkov: pesik, železo, jeklo, posüšeni delci zelenjave, posüšeni plünki, živalski odpadki, falački od vlasov i sploh odpadki hrane. Vekših del teh odpadkov nosi i sebi bakterije, štere betežnik vdihava ali zavžije z hranov.

Poleg sobe je za betežnika velike važnosti njegova postela. V posteli prežive betežnik cele mesece svojega dugoga betegu. Zato moremo betežniki dati tisto postelo, štera je najbolša pri hiži. Najbolša posteo je žimnica (drot) z dobrov nevdirajočov se vzmetnicov. Če se pa vzmetnica vdira, se lejko dene nanjo nekaj desk, štere preprečijo vdiranje. Pri kmetaj se malo ge najde posteo z žimnicov i vzmetnicov, tam so v navadi postele z kukorčnim biljom (ali slamov. Vr.) Kukorčno bilje je trdo i mrzlo. V slučaji betegu trbe prek takšo postelo pokriti staro odejo (deko), da je posteo bole mehka i topla. Ve takša posteo je ne slaba, če je bilje vsakše leto friško, dobro razčesano i večkrat prezračeno i posüšeno na sunci.

Vsakšo zajtro i večer pa moramo takšo posteo poravnati, zato ka se bilje premika i s tem napravi jame. Prevleka za bilje mora biti tak napravljena, kak za žimo, vogli naj bodo zavügnjeni, ka se bilje lepo razdeli po voglaj. Prt nikdar nesmi priti včasí na žimnico ali prevleko z biljom. Vsikdar jo moramo meti pokrito šče pod prt, ka se posteo bole obvaruje: pri zdravij lüdej mogoče stari prt, pri betežnih nepremočljivo platno, če je beteg takši, ka se nam je bojati kakše nesreče v posteli. Gde je ne mogoče meti platna, si lejko pomagamo z časopisnim papirom. Zavarjemo samo tiste predmete, šteri se nedajo lahko prati i čistiti. Prt naj bo dobro zavügnjeni, ka ne de delao grb, štere rade povzročijo zvužganje kože pri betežnikih, šteri morejo furt ležati. Prek toga glavnoga prta deneš ešče drugoga, šteri je v dve gübi; toga deneš ravno pod betežnika. Tüdi te falat mora biti dobro zavügnjeni. Te prt ležej i hitrej spremeniš, če je potrebno, kak pa celo posteo.

(Zdravje, št. 4. — L. Hočevvar Meglič)

Gospodarstvo.

Kmet, odpri oči . . . !

Pred kratkim so Italijani zvišali carino na naš les. Mislite, ka je s tem naš les več vreden? Ne. Menje je vreden.

Etak moremo razmiti to reč:

Pravimo, ka so plačali pred povišanjem carine v Italiji za vagon našega lesa 10.000 dinarov. Mislimo tüdi to, ka je zdaj carina zvišana na eden vagon jugoslovanskoga lesa za 1.000 Din. Bo zdaj dragši naš les v Italiji? Niti za pare ne, ar se küpec v Italiji nikaj ne briga za to, kelko carine plačajo naši tržci, kda pripelajo v Italijo jugoslovanski les. Povekšano carino plača teda trgovec, šteri les izvažá, če je njegovo skladišče puno lesa. Kaj pa, če samo zdaj küpi les od kmetov? No potem dobi naš kmet za vagon lesa 1.000 Din menje. To se pravi, ka povišana carina v prvoi vrsti drapne kmeta, šteri les da iz svoje gošče, potem tiste delavce, šteri ga podirajo, pelajo na žago, na žagi spremeniijo podreto borovje i jaliče v late, deske, štaflino, trame itd.

Da, kmeta i delavca je vdarila v prvoi vrsti povišana carina. Tüdi te je on vdarjeni, če majo lesni trgovci že naküplenoga lesa za izvoz, ar skoro zagvišno je, da kelko pri tom lesi tržci zgübiijo, ravno telko bodo mogli pridobiti pri novom naküpi, kmet bo mogeo falej odati, delavec falej delati, da se nadomesti trgovcova izgüba.

Kak se je zvedlo za povišanje carine na jugoslovanski les, se je včasí začnol gibati društvo lesnih trgovcov. Zastopniki trgovcov so se pogovorili, kak naj ravnajo, da ne bi meli zgübe. Pri tom posvetüvanji so njim pomagali strokovnjaki, to je vüčeni lüdje, šteri se pri takšem posli dobro spoznajo. Na zborovanji je bio zraven tüdi zastopnik ministrstva, šteri je na svoja vüha čüo, ka želežo trgovci, i od njihove želež zagvišno povedao svoje tüdi samomi gospodi ministri.

Tak delajo trgovci.

Kak pa vi kmetje? Ali ste že čüli, ka bi se gde šteri kmet, ali kmečki zastopnik geno i razmišlao, kaj bi napravili, ka nastale škode ne bi noso samo kmetški stan? Od spravišča kmeizkorišćanja. Nega bremena, ne nes-

tov i njuvih zastopnikov ne bilo čüti niti reči, ar kmetje nemajo nikšega stanovskega zastopnika. Kmetje se bodo gibali samo te, kda bodo čütili na lastnoj koži kak malo nese šumsko gospodarstvo. Delavec bode tüdi samo te jamrao, kda bo vido, ka nemre, pa pa nemre telko zaslüžiti, da bi pošteno oblekeo i nahrano sebe i svojo družinico.

Ešče eden primer.

Sadno drevje je komaj ocvelo i sadni tržci so že giblejo. Oni že računajo naprej: kak i kama bi lifrali sad, že zdaj približno določajo: kakše naj bodo cene. Do jeseni, kda dozori prvo jabuko, bodo že dogovorjeni. Velka večina tržcov i preküpčevalcov bo znala, kelko sme dati za sad i kmet, šteri je sadio drevo i skrbno za zdravo i lepo rast dreva i sada, bo morao biti pokoren, če bi rad prišeo do küpca i penez.

Zdaj pa pitamo, ali ste že čüli kaj od toga, ka bi se zastopniki kmetov, sadjarov, tüdi kaj gibali. Jaz ne! Kmet spi, dremle, čaka, kda pride što, šteri njemi z lepa, ali z grda vzeme iz rok to, ka bi moglo biti po božoi i človečoi postavi — samo njegovo.

Ali mislite, prijatelje agrarni interesi, na čase, kda bi vas ništérni radi prisilili, ka küpite po poganskoj ceni zemlo, štero vam je privoščila narodna država. Kak dobro i kak skrito je bio organiziran vaš neprijateo, šteri bi vam nevsmileno sprazno žepe. Komaj smo vas rešili, ar komaj smo vas spravili vküp v potrebno organizacijo za obrano siromakov, agrarnih interesentov. Ali, kda je organizacija stala: ste premagali lüdi, šteri majo milijone. Vi ste je premagali, siromaki, agrarni interesi po Agr. zadrugi.

Našteti primeri naj opomirajo našega kmeta, ka je organizacija potrebna, dobra i zmagovito močna. Nadale, ka kmetje pač nemajo pravočasno nikše — resan potrebne organizacije in če jo majo, je ta organizacija brez prave moči, ar kmetje ne znajo, kak bi ravnali s svojoj organizacijov.

Samo slepi ne vidijo, kelko dobroga je napravila Agrarna zadruga v Črensovcih, i samo slepi ne vidijo, kelko skrbi, dela i lübezni do kmeta morejo meti možje, šteri bi radi vküper držali konči tiste male lüdi, šteri so na svojoj koži sprobalí, ka je organizacija moč, rešitev.

Zakaj pa mamo takše težave ravno mi, prijatelje zapüšćenih, izkorišćanih kmetov? Samo zato, ar kmečki stan tak misli, ka je itak zobston vse: kmet je bio i bo siromak, zapüšćen. Kmetški stan ne vörje, ka tista moč, štera na gorickoi ilovici pričara iz zemle kukarico, na ravnici kak oceo trdo pšenico, po celom Prekmurju pa živino, štera je v ponos banovini, pravim — te kmečki stan ne verje, ka bi ta sila lejko obranila sad kmečkoga dela. Pa zakaj ne verje? Ar njemi hvali potrebna izobrazba. Izobražen človek tüdi trpi, ali ne večno, zna si pomagati. Neizobražen pa trpi telko časa, dokeč se ne najde što, dobrosrčen, pošten človek, šteromi se smili trpeči i ga podvči, kak naj napravi i ka njemi je napraviti za svojo rešitev.

Kmet je nezavüpen. Kmet je nesložen. Kmet je nezanesliv, pravijo, pa tüdi nezahvalen. . . Vse istina. Tak je. Lejko posvedočimo, ka je tak i ne inači. Ali povedati moremo tüdi to, da ravno kmet sam je najmenje kriv, če je tak.

Močne, dobro organizirane pijajce so se naselile na teli kmečkoga stana: te pijajce ne püstijo, ka bi se kmet zdigno iz blata zapüšćenosti i

reče, štera ne bi kmeta teršila. Kmet je spodoben tistomi človeki, junaki iz pripovesti, šteri strašne skale nosi noč i den, do zadnje drobtinice moči, do svoje smrti. To ne laž ka je tak, to čütiijo vsi, ne samo kmet, šteri bremena nosi, nego tüdi tisti, šteri ta bremena nalagajo — ali namesto ka bi na to mislili, da bo težá menša, rajši si zato belijo glave, ka ne bi naložili preveč . . .

Naša država je kmečka država, tü bi mogoče meti prvo i zadnjo reč kmet. Njegov sin i on sam sta krvavela za to državo. On i njegov sin orjeta, sejata. Kmečki sinovje delajo na cesti, pri zidanji hiž, mostov. Kmet i cvet njegovoga srca, kmečka deca, dajo velki kader pridnih, poštenih delavcov.

Kmet, če vidiš, če verješ, ka je tak, potem zberi svoje moči, pripravi se za lepšo bodočnost. V Jugoslaviji lejko postaneš svoje usode gospodar.

Kovačova Julika.

Službena naznanila.

Sprejemni izpiti na gimnaziji.

Učenci, ki že le v jeseni vstopiti v prvi razred gimnazije, naj vložijo do dne 20. junija pri ravnateljstvu drž. realne gimnazije v M. Soboti prošnjo, da se jim dovoli polaganje sprejemnega izpita za I. razred. Prošnji je priložiti rojstni list ter zadnje šolsko izpričevalo (šolski izkaz). Prošnja je kolkovati z Din 5, prilogi pa z Din 2. — Sprejemni izpit se bo vršil dne 25. junija in se prične ob osmi uri zjutraj. K izpitu naj pridejo vsi učenci, ki so vložili prošnje, razen ev. onih, ki bodo o tem posebej obveščeni. — Ravnateljstvo.

Senje.

Julija: 2. v Soboti, 4. pri Nedeli i sv. Roki pri Čakovci, 5 na Hodoši, 8. v Lotmerki, 10. v Ruconcih, 13. v Pužavcih, kramarsko, 15. v Beltincih, 20. v Bogojni, 22. v Štrigovi, 25. v Dobrovniki, 28. v Lendavi, 30. v Prelogi.

Cene

Spremembe ne. Ječmen je požeiti i kaže lepo zrnje. Pšenico je napadnola erja.

Vreme.

Pričaktije se bole stalno vreme, kak je zadnje tjedne bilo.

ZAHVALA.

Globoko potrti zavolo prerane smrti našega dragoga može i oče,

gosp. Horvat Ivana,
gostilničara i posestnika v Beltincih,
se s tem potom zahvalijemo vsem sorodnikom, prijatelom ino znancom, ki so nam z tolažbov i pomočjov stali ob strani, kak tüdi vsem, ki so se v tak velikom številu vdeležili pokopa. Posebna hvala č. dühovščini, g. Šprageri, šolskomi upraviteli i pesmarom, ki so se tak genljivo poslovlili od pokojnoga. Iskrena hvala tüdi gasilcom i cehskima društva pa vsem, ki so darüvali vence i cvetje.

Beltinci, 18. junija 1934.

Žalüjoči ostali.

Redni občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice v G. Lendavi r. z. z n. z. se vrši dne 24. junija 1934 ob 11 uri dopoldne v hranilničnih prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo načelstvo in nadzorstvo. 4. Odobritev računskega zaključka za l. 1933. 5. Slučajnosti. Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ni bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Prodaja se

posestvo od 10 oralov dobre zemlje

z hišo in gospodarskim poslopjem
v OCINJU. Vprašati pri **KREDITNI BANKI D.**
v MURSKI SOBOTI.